Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Lausunto

27.3.2025

VN/13/2025
VN/13/2025-TEM-29

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

TEM; lausunto MmV 27.3.2025; E 8/2025 vp – Valtioneuvoston selvitys; komission tiedonanto: kilpailukyky-kompassi EU:lle

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa työ- ja elinkeinoministeriöltä valtioneuvoston selvitykseen komission tiedonannosta EU:n kilpailukykykompassiin liittyen. Komissio antoi tiedonannon 29.1.2025 (KOM (2025) 30 lopullinen). Kompassi ohjaa komission työtä seuraavat viisi vuotta ja listaa toimenpiteiden painopisteet kilpailukyvyn vahvistamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että valtioneuvoston selvitys kattaa keskeisimmät näkemykset, joita Suomen tulee pitää esillä keskustelussa ja toimissa EU:n kilpailukyvyn vahvistamiseksi.

EU:n strateginen kilpailukyky perustuu unionin omien vahvuuksien edelleen kehittämiselle ja markkinaehtoisille ratkaisuille. Keskiössä ovat toimivat, vapaaseen liikkuvuuteen perustuvat sisämarkkinat sekä tehokas valtiontuki- ja kilpailupolitiikka, jotka osaltaan edistävät ennustettavuutta ja suotuisaa investointiympäristöä.

Työ- ja elinkinoministeriö tukee komission tavoitteita **sääntelyn yksinkertaistamiseksi** ja **hallinnollisen taakan vähentämiseksi**. Tavoitteena tulee olla parempi ja vähäisempi EU-sääntely. Osana strategisen kilpailukyvyn vahvistamista toimien tavoitteena tulee olla nykyistä ennustettavampi ja vakaampi yritysten toimintaympäristö, ja sen myötä vahvemmat sisämarkkinat.

Sisämarkkinoita voidaan edelleen vahvistaa konkreettisilla toimilla erityisesti palveluiden, tavaroiden ja henkilöiden vapaassa liikkuvuudessa ja hakemalla kasvua mm. **digitalisaatiosta**. Suomi onkin vaikuttanut aktiivisesti **sisämarkkinastrategiaan**, jonka komissio aikoo julkaista toukokuussa 2025 ohjaamaan sisämarkkinoiden syventämistä tulevina vuosina. Tammikuussa 2025 16 jäsenvaltiota, ml. Suomi antoi komissiolle yhteisen vaikuttamispaperin sisämarkkinastrategiasta. Samassa yhteydessä Suomi antoi myös oman vaikuttamispaperin osana komission julkista kuulemista sisämarkkinastrategiasta.

Komissio tuo tiedonannossa hyvin esille **innovoinnin** merkityksen Euroopan globaalille kilpailukyvylle. Kuten valtioneuvoston selvityksessä on todettu, EU:n kilpailuun perustuvien rahoitusohjelmien, kuten tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman, tulee jatkossakin perustua korkeaan toiminnan laatuun, ei kiintiöihin tai aluekriteereihin. Investointi- ja liiketoimintaympäristön tulee olla ennakoiva ja kannustaa kasvuun ja innovointiin.

Postiosoite **Postadress** **Postal Address**	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
Työ- ja elinkeinoministeriö				
PL 32 00023 Valtioneuvosto	Aleksanterinkatu 4 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	09 1606 2160 +358 9 1606 2160	kirjaamo.tem@gov.fi www.tem.fi

Kilpailukyvyn vahvistamiseksi tarvitaan toimia eri toimialojen rohkeaan uudistumiseen. Tämä edellyttää merkittäviä panostuksia **tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan** sekä digitalisaatioon.

Työ- ja elinkeinoministeriö tukee valtioneuvoston selvityksen tapaan komission näkemystä **kilpailupolitiikan** tärkeästä roolista EU:n kilpailukyvyn vahvistamisessa. Tehokas kilpailu- ja yrityskauppasääntöjen täytäntöönpano sekä selkeät ja ennustettavat säännöt turvaavat toimivaa kilpailua ja kannustavat yrityksiä innovoimaan ja tehostamaan toimintaansa. EU-sääntelyn muutoksissa on tärkeää huolehtia tasapuolisista toimintaedellytyksistä sisämarkkinoilla sekä kilpailun toimivuudesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö tukee johdonmukaista ja pitkäjänteistä **EU:n ilmastopolitiikkaa**. Sääntelyn tulee olla teknologianeutraalia. **Puhdas siirtymä** tulee toteuttaa markkinaehtoisesti ja kustannustehokkaasti luoden EU:lle selkeää kilpailuetua. **Biotalouden ja kiertotalouden** mahdollisuudet kannattaa ottaa huomioon eri politiikkatoimissa, sillä ne tarjoavat kestäviä ratkaisuja ajankohtaisiin haasteisiin: toimet vähähiilisyyteen, haitallista riippuvuuksista irtautumiseen ja huoltovarmuuteen liittyen.

On tärkeää, että valtioneuvoston selvitys nostaa esille myös, että komission tulee kiinnittää huomiota **sähköverkkojen kehittämiseen** ja niiden tärkeään osuuteen puhtaan siirtymän mahdollistamisessa.

Kilpailukykyä ja innovaatioita sekä kokonaisturvallisuutta ja kriisinsietokykyä on tarkasteltava kokonaisuutena. Komission tavoite vahvistaa **EU:n kokonaisturvallisuutta ja varautumista** on kannatettava. Komissio on antanut edellisellä kaudellaan useita kriisivarautumiseen ja häiriönsietokyvyn vahvistamiseen liittyviä lainsäädäntöehdotuksia[1], joiden toimeenpano jäsenvaltioissa ja komissiossa on tärkeää. Myös osana **EU:n hankintasäädösten uudistamista** arvioidaan EU:n kriisinsietokykyä ja taloudellista turvallisuutta. Eurooppalaisten tuotteiden suosimisen tarkoituksenmukaisuutta politiikkavälineenä tulisi arvioida huolellisesti ja ottaa huomioon säädösten selkeys ja täsmällisyys.

Hannele Timonen
Johtava asiantuntija
Työ- ja elinkeinoministeriö

Liitteet

Jakelu Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Tiedoksi

[1] Asetus (EU) 2023/1781 Euroopan puolijohde-ekosysteemiä vahvistavasta toimenpidekehyksestä;
Asetus (EU) 2024/1252 puitteiden vahvistamisesta kriittisten raaka-aineiden turvatun ja kestävän tarjonnan varmistamiseksi;
Asetus (EU) 2024/2747 sisämarkkinoiden hätätilaa ja sisämarkkinoiden häiriönsietokykyä koskevan toimenpidekehyksen perustamisesta